

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Daňová evidencia verzus účtovníctvo

Petra Hromuláková

Bakalárska práca

2018

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra Hromuláková**
Osobní číslo: **E16964**
Studijní program: **B8208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a provoz podniku**
Název tématu: **Daňová evidencie versus účtovníctvo**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování:

Cílem práce bude stanovit zásadní rozdíly mezi daňovou evidenciou a účtovníctvom podľa aktuálnej právnej úpravy.

Na základe dozručného řešení zhodnotiť ekonomickú a administratívnu náročnosť týchto systémov.

Otázky:

- Charakteristika účtovníctva.
 - Charakteristika daňovej evidencie.
 - Ekonomické a administratívna náročnosť daňovej evidencie a účtovníctva.
- Zhodnotenie s príslušné návrhy a doporučenia.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Jazyk zpracování bakalářské práce: Slovenština

Seznam odborné literatury:

DUŠEK, J., SEDIÁČEK, J. Daňová evidence podnikatelů. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0424-6

HAKALOVÁ, J., PŠENKOVÁ, Y. Daňová evidence: teorie a praxe. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 9788075322399.

KOCH, J. Účetní závěrka podnikatelů za rok 2016 Český Těšín: Parádce, 2017. ISBN 9788073853781.

MARKOVÁ, H. Daňové zákony 2017: úplné znění platná k 1.1.2017. 26. vydání. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0451-2.

POÁTOVÁ, J. Zákon o účetnictví s komentářem: s účinností od 1.1.2016 Praha: Grada Publishing, 2015-. ISBN 978-80-247-5804-0

SKÁLOVÁ, J. s kol. Podvojně účetnictví. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0424-6.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. František Sejkora, Ph.D.

Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Data vzniku bakalářské práce: 1. září 2017

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2018

Ing. Ing. Regina Převrátilková, Ph.D.

děkanka

I.S.

Ing. Ing. Václav Kořunský, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2017

Prehlásenie

Prehlasujem, že som túto prácu vypracovala samostatne. Všetky literárne pramene a informácie, ktoré som v práci využila, sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Bola som oboznámená s tým, že sa na moju prácu vzťahujú práva a povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, hlavne so skutočnosťou, že Univerzita Pardubice má právo na uzatvorenie licenčnej zmluvy o užití tejto práce ako školského diela podľa § 60 odst. 1 autorského zákona a s tým, že pokiaľ dôjde k užitiu tejto práce mnou alebo bude poskytnutá licencia o užití inému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávnená od mňa požadovať primeraný príspevok na úhradu nákladov, ktoré na vytvorenie diela vynaložila, a to podľa okolností až do ich skutočnej výšky.

Beriem na vedomie, že v súlade s §47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o zmene a doplnení ďalších zákonov (zákon o vysokých školách), v znení neskorších predpisov, a smernicou Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práca zverejnená v Univerzitnej knižnici a prostredníctvom Digitálnej knižnice Univerzity Pardubice.

V Pardubiciach 23.4.2018

Petra Hromuľáková

POĎAKOVANIE

Touto cestou sa chcem poďakovať pánovi Ing. Františkovi Sejkorovi, Ph.D. za pomoc, pripomienky, odborné vedenie a cenné rady, ktoré mi poskytol počas písania bakalárskej práce.

ANOTÁCIA

Táto bakalárska práca sa zaoberá porovnávaním účtovníctva a daňovej evidencie. Prvá kapitola je zameraná na účtovníctvo, vymedzenie základného cieľa, funkcií, zásad. Druhá časť sa zaoberá charakteristikou daňovej evidencie, formou vedenia, prechodom z evidencie na účtovníctvo. Posledné dve kapitoly sú sústredené na určenie administratívnej a ekonomickej náročnosti týchto dvoch systémov, a na prípadné zhodnotenie, odporúčenia.

KEÚČOVÉ SLOVÁ

Účtovníctvo, daňová evidencia, zásadné rozdiely, administratívna a ekonomická náročnosť

TITLE

Tax accounting versus accounting

ANOTATION

This bachelor thesis deals with comparison of the accounting and the tax records. The first chapter is focused on accounting, definition of the basic goal, functions and principles. The second part deals with characteristics of the tax records, form of management, transfer of tax records to accounting. The last two chapters are focused on determining the administrative and economic demands of these two systems, possible evaluation and recommendations.

KEY WORDS

Accounting, tax records, fundamental differences, administrative and economic demands

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 CHARAKTERISTIKA ÚČTOVNÍCTVA.....	11
1.1 Vznik účtovníctva	11
1.2 Charakteristika súčasného účtovníctva	11
1.2.1 Predmet a podstata účtovníctva	12
1.2.2 Právna úprava účtovníctva v Českej republike.....	12
1.3 Ciele, funkcie a úloha účtovníctva	14
1.4 Vedenie účtovníctva.....	15
1.4.1 Základné pojmy účtovníctva.....	16
1.5 Účtová závierka.....	19
1.5.1 Druhy účtových závierok.....	19
1.5.2 Audit účtovej závierky.....	20
1.5.3 Obsah účtovnej závierky.....	20
1.6 Účtovníctvo podľa IFRS	21
1.6.1 IFRS v Európskej únii.....	21
2 CHARAKTERISTIKA DAŇOVEJ EVIDENCIE	22
2.1 Vedenie daňovej evidencie	22
2.2 Doklady daňovej evidencie	22
2.3 Knihy daňovej evidencie.....	23
2.4 Forma vedenia daňovej evidencie.....	23
2.5 Prechod z daňovej evidencie na účtovníctvo	27
2.6 Uzávierka daňovej evidencie	28
2.7 Základ dane	29
3 EKONOMICKÁ A ADMINISTRATÍVNA NÁROČNOSŤ DAŇOVEJ EVIDENCIE A ÚČTOVNÍCTVA.....	31
3.1 Zhodnotenie dotazníkového šetrenia.....	39
4 ZHODNOTENIE A PRÍPADNÉ NÁVRHY	40
ZÁVER	42
POUŽITÁ LITERATÚRA.....	43
ZOZNAM PRÍLOH.....	44

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

§	Paragraf
ČR	Česká republika
D	Strana účtu „dal“
DE	daňová evidencia
DPH	daň z pridanej hodnoty
EÚ	Európska únia
IASC	International Accounting Standards Committee –(Výbor pre medzinárodné účtovné štandardy)
IFRS	International Financial Reporting Standards (Medzinárodné štandardy finančného vykazovania)
MD	Strana účtu „má dať“
VH	Výsledok hospodárenia
ZDP	Zákon o dani z príjmov
ZoÚ	Zákon o účtovníctve
ZTP/P	Zdravotne ťažko postihnutý

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Kritéria pre skupiny účtovných jednotiek od roku 2016.....	12
Tabuľka 2: Spôsob vedenia účtovníctva.....	15
Tabuľka 3: Typy účtovných dokladov.....	17
Tabuľka 4: Prehľad zľav na poplatníka za rok 2017.....	29
Tabuľka 5: Prehľad minimálnych mesačných záloh na sociálne a zdravotné poistenie....	30
Tabuľka 6: Paušálne výdaje	30
Tabuľka 7: Odpovede na otázku č. 1	32
Tabuľka 8: Odpovede na otázku č. 2	33
Tabuľka 9: Odpovede na otázku č. 3.....	34
Tabuľka 10: Odpovede na otázku č. 4.....	35
Tabuľka 11: Odpovede na otázku č. 5.....	36
Tabuľka 12: Odpovede na otázku č. 6.....	37
Tabuľka 13: Odpovede na otázku č. 7.....	38

ÚVOD

Účtovníctvo má svoje počiatky hlboko v histórii. Prvé zaznamenávanie „hospodárskych operácií“ boli veľmi jednoduché rytiny do skál alebo dreva. Podstatou však je, že už v tej dobe si ľudia uvedomili dôležitosť mať pod kontrolou svoje príjmy a výdaje.

Dnešná doba je niekde inde, ale podstata zaznamenávania hospodárskych operácií ostala rovnaká - mať pod kontrolou svoje príjmy a výdaje. Je jedno či je používané účtovníctvo alebo daňová evidencia, avšak isté odlišnosti sú pre jednotlivé evidencie charakteristické. Práve to bude úlohou a cieľom našej bakalárskej práce, určiť zásadné rozdiely medzi týmito dvoma možnosťami zaznamenávania hospodárskych operácií, určiť ekonomickú a administratívnu náročnosť týchto systémov, definovať výhody a nevýhody.

V prvej kapitole sa zameriame na charakteristiku účtovníctva, pozrieme sa na to, ako účtovníctvo vzniklo, a aké miesto má v dnešnej dobe. Predstavíme si základnú právnu úpravu účtovníctva v Českej republike, povieme si aké sú základné ciele, funkcie, zásady účtovníctva, charakterizujeme si základne pojmy.

Druhá kapitola je sústredená na daňovú evidenciu. Podobne ako v prvej kapitole aj v tejto si daňovú evidenciu definujeme, charakterizujeme si základné pojmy, formu vedenia daňovej evidencie, aké knihy sú používané a náležitosti, ktoré upravujú základ dane.

V poradí tretia kapitola je zameraná na vyhodnotenie dotazníkového šetrenia, čo predstavuje praktickú časť práce. Cieľom dotazníkového šetrenia bolo osloviť podnikateľov a účtovníkov, aby vyjadrili svoj názor na administratívnu a ekonomickú náročnosť týchto dvoch systémov.

V štvrtej, teda poslednej kapitole sa budeme venovať zhodnoteniu a prípadným návrhom na zlepšenie. Zhrnieme si jednotlivé systémy zaznamenávania hospodárskych systémov, charakterizujeme výhody a nevýhody.

Účtovníctvo je informačný systém, ktorý má za úlohu podnikateľom a hlavne účtovníkom uľahčiť prácu. Máme na výber veľa možností, hlavne čo sa týka výberu správneho informačného systému. Dnes si už nevieme prácu bez nich ani predstaviť, nevieme si predstaviť, že by sme veľké množstvá dokladov zaznamenávali ručne. Doba stále napreduje, tak sa nechajme prekvapiť čo nám budúcnosť prinesie aj v účtovníckych technológiách.

1 CHARAKTERISTIKA ÚČTOVNÍCTVA

1.1 Vznik účtovníctva

Účtovníctvo ako nástroj pre zaznamenávanie hospodárskych operácií existuje už tisícročia a siaha až do obdobia, kedy existovala Mezopotámia, Perzia a staroveký Egypt. Prvé účtovné zápisy boli veľmi primitívne, boli to jednoduché zápisy do kusov dreva alebo rytiny do kamenných tabúl. Vznik účtovníctva môžeme datovať do 13. storočia. Účtovníctvo vzniklo ako podnet remeselníkov a hospodárov. Ich zásadný problém bol, to že nemali podrobný prehľad o priebehu hospodárenia, koľko materiálu, respektíve výrobkov vydali do obehu, aké zisky alebo straty dosiahli. Vznikla situácia, že aj majitelia firiem chceli mať podrobný prehľad príjmov a výdajov za určité obdobie. Postupne si začali zaznamenávať všetky pohyby a prišli na to, že pre svoju podnikateľskú činnosť je potrebné evidovať všetky prípady, ktoré vo firme počas určitého sledovaného obdobia, napríklad za mesiac alebo za rok nastali.

Účtovníctvo, tak ako ho poznáme dnes, vzniklo v druhej polovici 19. storočia vo Veľkej Británii.. Súvisí s podstatne veľkým rozvojom logistiky, výroby, vznikom právnych foriem podnikania. V tejto dobe už existovali zložitejšie obchodné transakcie, ktoré si vyžadovali zložitejšie účtovanie a účtovne prípady, začali sa formovať prvé účtovné firmy, ktoré zamestnávali kvalifikovaných pracovníkov pre vykonávanie tejto funkcie. Vznikali prvé účtovné štandardy, podľa ktorých sa účtovníci začínajú riadiť a účtovať. Tieto štandardy tvoria pevný základ zákonov, ktorými sa riadime dodnes. [12]

1.2 Charakteristika súčasného účtovníctva

Podvojný účtovníctvo si prešlo veľkou zmenou, aby sme ho mohli používať v takej miere a podobe ako je tomu dnes. Dlhé roky sa formulovali zákony a predpisy, ktoré v dnešnej dobe upravujú účtovníctvo. Novelizácia zákonov prebieha neustále, a to hlavne kvôli tomu, aby boli zákony lepšie pochopiteľné, zrozumiteľnejšie a prehľadnejšie.

Postupné zmedzinárodňovanie procesov ekonomického charakteru vyžaduje, aby boli informácie o nich zrozumiteľné pre všetkých aktérov. V tomto štádiu vstupuje do popredia požiadavka účtovníkov na zrovnateľnosť informácií v účtovných výkazoch a závierkach. Tento proces sa označuje ako proces harmonizácie, ktorý má v dnešnej dobe svetový dosah. Hlavným cieľom tohto procesu je vytváranie účtovných štandardov, ktoré sú

uznávané a používané. Za najvýznamnejší prvok štandardizácie v dnešnej dobe sú pokladané International Financial Reporting Standards (ďalej len IFRS). [8]

Účtovné jednotky rozdeľujeme do 4 skupín podľa nasledujúcej tabuľky 1.

Tabuľka 1: Kritéria pre skupiny účtovných jednotiek od roku 2016

Skupina účtovných jednotiek	Aktíva celkom	Ročný úhrn čistého obratu	Priemerný počet zamestnancov
mikro	do 9 mil. Kč	do 18 mil. Kč	do 10
malá	do 100 mil. Kč	do 200 mil. Kč	do 50
stredná	do 500 mil. Kč	do 1 mld. Kč	do 250
veľká	nad 500 mil. Kč	nad 1 mld. Kč	nad 250

Zdroj: [1]

1.2.1 Predmet a podstata účtovníctva

Predmetom účtovníctva je sledovanie stavu a pohybu majetku, aktív záväzkov, pasív. Do predmetu účtovníctva patrí aj zaist'ovanie nákladov, výnosov a výsledku hospodárenia (ďalej len VH). Pre naplnenie predmetu účtovníctva, musí byť účtovníctvo vedené správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne, prehľadne a trvanlivo, vedené v českom jazyku a českej mene. [1]

1.2.2 Právna úprava účtovníctva v Českej republike

Účtovníctvo podlieha v Českej republike (ďalej len ČR) zákonom. Účtovné jednotky, ktoré vedú účtovníctva sú povinné účtovať v súlade s týmito zákonmi. Medzi základné predpisy, ktoré upravujú podvojnú účtovníctvo patria Zákon o účtovníctve, Vyhláška 500/2002, České účtovné štandardy.

Zákon o účtovníctve

Základným právnym predpisom, ktorý upravuje účtovníctvo v ČR je Zákon o účtovníctve (ďalej len ZOÚ). V tomto zákone sú obsiahnuté informácie o rozsahu a spôsobe vedenia účtovníctva, podmienky zaist'ovania záznamov pre potreby štátu, hovorí o tom, že vedenie účtovníctva má byť zrozumiteľné, úplné, preukázateľné a vedené spôsobom, ktoré preukáže trvalosť účtovných záznamov.

Vyhláška 500/2002

Vyhláška 500/2002 sa zameriava na niektoré ustanovenia zákona a slúži ako prevádzacia vyhláška k podvojnému účtovníctvu. Vyhláška sa skladá zo šiestich častí. Prvá časť definuje a rozoberá predmet úpravy a pôsobnosti. V časti číslo dva, ktoré je rozdelená ešte do šiestich hláv má za úlohu informovať o rozsahu a spôsobe zostavovania účtovnej závierky, vymedzení niektorých bilančných položkách a položkách výkazu zisku a strát, vysvetľuje a dopĺňa informácie v účtovnej závierke, o prehľade peňažných tokoch (Cash flow) a zmenách vlastného kapitálu. Ďalšie časti upravujú účtovnú osnovu a základné účtovné metódy. Časť piata je zameraná na konsolidovanú účtovnú závierku. Zahŕňa tri hlavy, ktoré sú zamerané na postupy, metódy, usporiadanie, označovanie a obsahové vymedzenia konsolidovanej účtovnej závierky. Posledná šiesta časť definuje záverečné a prechodné ustanovenia.

České účtovné štandardy

„Vydanie Českých účtovných štandardov je zakotvené do zákona o účtovníctve (§ 36). Cieľom štandardou je súlad pri používaní účtovných metód účtovnými jednotkami. Tvorba a vydávanie Českých účtovných štandardov zaisťuje Ministerstvo financií. Obsahom štandardov je popis účtovných metód alebo postupy účtovania; obsah štandardov nesmie byť v rozpore s ustanovením zákona o účtovníctve a ostatných právnych predpisov ani obchádzať ich účel. Použitie štandardov účtovnými jednotkami sa považuje za plnenie ustanovenia o účtovných metódach podľa zákona o účtovníctve. Ministerstvo vedie register vydaných štandardov.“ [12, str. 23]

Medzi ďalšie zákony, ktoré ovplyvňujú vedenie účtovníctva zaraďujeme Živnostenský zákon, Zákon o obchodných korporáciách, Daňové zákony, Smernice rady EÚ, Medzinárodné účtovné štandardy.

Účtovná jednotka musí dodržiavať aj pravidlá, ktoré vymedzuje interná smernica firmy. V tejto smernici sa charakterizuje aj ako používanie účtovnej osnovy. Účtová osnova je rámcový zoznam syntetických účtov, ktorý účtovné jednotky využívajú. Účty sú rozdelené do účtovných skupín a účtovných tried. Osnova (Príloha B) sa skladá z 9 účtovných tried. Účtové triedy 0 až 4 obsahujú účty, ktoré zaraďujeme medzi súvahové účty. Účtuje sa na nich o dlhodobom majetku, zásobách, krátkodobom finančnom majetku a peňažných prostriedkoch, zúčtovacích vzťahoch, kapitálových účtoch a dlhodobých

záväzkoch. Účty tried 5 a 6 nazývame výsledkové účty, pretože určujú výsledok hospodárenia účtovnej jednotky. Trieda 5 nesie názov Náklady a trieda 6 Výnosy. Triedu 7 tvoria uzávierkové a podsúvahové účty a triedy 8 a 9 sa využívajú pre vnútropodnikové účtovníctvo.

1.3 Ciele, funkcie a úloha účtovníctva

Medzi základné ciele účtovníctva zaraďujeme podávanie informácií pre obchodné a ekonomické rozhodovanie, pre investorov a veriteľov, podáva informácie týkajúce sa ekonomických zdrojov podniku. [8]

K funkciám účtovníctva patrí informačná, evidenčná, je to podklad pre rozhodovanie manažérov a hodnotenie činnosti manažérov. Účtovníctvo je základ pre vymeranie daňovej povinnosti, slúži ako dôkazný prostriedok.

Cieľom účtovnej jednotky by malo byť aj dodržiavanie účtovníckych zásad, medzi ktoré zaraďujeme:

Zásada účtovnej jednotky – táto zásada spočíva v tom, že účtovná jednotka je ekonomický celok, za ktoré je vedené účtovníctvo, a ku ktorému sa vzťahujú určité operácie a účtovné výkazy.

Zásada neobmedzeného trvania účtovej jednotky – zásadu používame pri bežnom fungovaní firmy a hlavne pri oceňovaní aktív. Často sa pri oceňovaní aktív používajú pôvodné obstarávacie ceny, ktoré poznáme aj pod názvom historické náklady.

Zásada zisťovania výsledku hospodárenia v pravidelných intervaloch – pôsobnosť účtovej jednotky sa rozdeľuje na intervaly, ktoré sú pravidelné. V týchto intervaloch sa vykonáva zisťovanie VH a finančnej situácie, ktoré je potrebné pre hodnotenie efektívnosti spoločnosti a pre riadenie ďalších činností vo vnútri podniku.

Zásada účtovania operácií v kúpnej sile peňažnej jednotky v dobe uskutočnenia operácie hovorí, že účtovné operácie vzniknuté za určité účtovné obdobie musia byť ocenené čiastkami, ktoré sú podložené dokladmi. Ak poklesne kúpna sila peňažnej jednotky, môžu sa líšiť čiastky za rovnaké operácie v dvoch a viacerých časových obdobiach.

Zásada konzistencie, zrovnateľnosti medzi účtovnými obdobiami – zásada nám zaručuje zrovnateľnosť z hľadiska času.

Zásada opatrnosti – znamená to, že sa vykazujú a premietajú do výšky zisku všetky predpokladané a očakávané straty, rizika a znehodnotenie majetku, aj keď sa ešte neuskutočnili a ich výška nie je zistiteľná. [12]

Úlohou účtovníctva je poskytovanie spoľahlivých informácií o tom, ako je podnik ekonomicky zdatný. Od účtovníctva sa požaduje, aby podávalo informácie o aktuálnej finančnej situácii podniku a o jeho výsledku hospodárenia. Účtovné informácie poskytujú informácie manažérom podniku a externým užívateľom, zaujímavajúcim sa o podnik z rôznych dôvodov. [7]

V účtovníctve sa všetky pohyby vykonané za účtovné obdobie zaznamenávajú na príslušných účtoch, ktoré majú svoje číselné označenie a názov. Každý účet v účtovnej osnove má dve strany, a to stranu „Má dať“ a „Dať“. Stanu „Má dať“ označujeme aj ako MD, strana dlžníka, debet. Na druhej strane stranu účtu „Dať“ nazývame aj ako D, strana veriteľa či kreditná strana.

1.4 Vedenie účtovníctva

Vedeniu účtovníctva sa bližšie zaoberá § 9 ZoÚ. Určuje, ktoré jednotky sú povinné viesť účtovníctvo v plnom rozsahu, a ktoré môžu viesť účtovníctvo v zjednodušenom rozsahu. Túto problematiku bližšie charakterizuje nasledujúca tabuľka 2.

Tabuľka 2: Spôsob vedenia účtovníctva

Veľkosť účtovnej jednotky	Spôsob vedenia účtovníctva
príspevkové organizácie	môžu viesť účtovníctvo v zjednodušenom rozsahu
mikro účtovné jednotky nepodliehajúce povinnosti auditu	môžu viesť účtovníctvo v zjednodušenom rozsahu
mikro účtovné jednotky s výnimkou príspevkovej organizácie podliehajúce auditu	povinnosť viesť účtovníctvo v plnom rozsahu
malé účtovné jednotky nepodliehajúce auditu	môžu viesť účtovníctvo v zjednodušenom rozsahu

malé účtovné jednotky s výnimkou príspevkovej organizácie podliehajúce auditu	povinnosť viesť účtovníctvo v plnom rozsahu
stredné účtovné jednotky	povinnosť viesť účtovníctvo v plnom rozsahu
veľké účtovné jednotky	povinnosť viesť účtovníctvo v plnom rozsahu

Zdroj: podľa [12]

1.4.1 Základné pojmy účtovníctva

Účtové knihy

Účtovné jednotky účtujú v denníku (denníkoch), v ňom zachytávajú účtovné zápisy usporiadané z chronologického hľadiska. Denníkom tiež preukazujú zaúčtovanie všetkých účtovných prípadov za sledované účtovné obdobie. V účtovníctve sa používa hlavná kniha, v ktorej sú účtovné zápisy usporiadané systematicky. Na hlavnú knihu nadväzujú knihy analytickej evidencie, ktoré bližšie charakterizujú zápisy hlavnej knihy. Účtovné jednotky tiež využívajú knihy podrozvahových účtov, kde sa uvádzajú účtovné zápisy, ktoré sa neprevádzajú v denníku alebo knihe hlavnej. [13]

Účtovný doklad

Účtovný doklad je preukázateľný účtovný záznam, ktorý musí obsahovať

- a) slovné a číselné označenie účtovného dokladu,
- b) obsah účtovného prípadu a označenie jeho účastníkov,
- c) peňažnú sumu alebo údaj o cene za mernú jednotku a vyjadrenie množstva,
- d) dátum vyhotovenia účtovného dokladu,
- e) dátum uskutočnenia účtovného prípadu, ak nie je zhodný s dátumom vyhotovenia,
- f) podpisový záznam osoby zodpovednej za účtovný prípad v účtovnej jednotke a podpisový záznam osoby zodpovednej za jeho zaúčtovanie,

g) označenie účtov, na ktorých sa účtovný prípad zaúčtuje v účtovných jednotkách účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, ak to nevyplýva z programového vybavenia. [12]

Prehľad o tom, aké typy účtovných dokladov poznáme sú znázornené v nasledujúcej tabuľke 3.

Tabuľka 3: Typy účtovných dokladov

Typy účtovných dokladov			
Podľa obsahu zachytených hospodárskych operácií		Podľa počtu zaznamenaných hospodárskych operácií	
1. EXTERNÉ	2. INTERNÉ	1. JEDNOTLIVÉ	2. ZBERNÉ
faktúry	príjemka	výdajka	Spotreba materiálu za mesiac
výpisy z BÚ	výdajka	Jednotlivá faktúra	
PPD, PVD	výplatná píska		

Zdroj: vlastné spracovanie

Účtovné obdobie

Rozoznávame tieto základné druhy účtovných období:

- kalendárny rok;
- hospodársky rok – je účtovné obdobie, ktoré môže začínať len prvým dňom iného mesiaca, než je január;
- prechodné obdobie medzi kalendárnym a hospodárskym rokom, prípadne medzi dvoma hospodárskymi rokmi. Toto obdobie potom môže byť dlhšie i dlhšie ako 12 mesiacov, pričom v oboch prípadoch sa jedná o účtovné obdobie.
- účtovné obdobie súvisiace s premenami obchodných korporácií s výnimkou zmeny právnej formy a prihraničného premiestnenia sídla;
- Účtovné obdobie dlhšie než 12 mesiacov. [1]

Osoby, ktoré sú povinné viesť podvojnú účtovníctvo podľa ZoÚ:

- Právnické osoby, ktoré majú trvalý pobyt na území ČR
- Zahraničné právnické osoby, ktorým podľa tohto zákona vyplýva povinnosť účtovať v systéme podvojného účtovníctva
- Organizačné zložky štátu
- Fyzické osoby, ktoré sú zapísane v obchodnom registri

- e) Ostatné fyzické osoby, ktoré sú podnikateľmi a ich obrat presiahol za predchádzajúci kalendárny rok čiastku 25 000 000 Kč
- f) Ostatné fyzické osoby, ktoré vedú podvojnú účtovníctvo na základe svojho rozhodnutia
- g) Ostatné fyzické osoby, ktoré sú členmi združenia bez právnej subjektivity
- h) Ostatné fyzické osoby, ktorým prikazuje viesť podvojnú účtovníctvo zvláštny právny predpis [13]

Výsledok hospodárenia

VH zistíme ako rozdiel medzi výnosmi a nákladmi. Ak sú výnosy vyššie ako náklady hovoríme o zisku, ak sú výnosy nižšie ako náklady hovoríme o strate. Výsledok hospodárenia účtujeme na účte 431

Rozlišujeme:

- hospodársky výsledok pre zdanenie, nazývaný tiež hrubý zisk,
- hospodársky výsledok po zdanení, ktorý vypočítame ak o hrubého zisku odpočítame daň z príjmu.

Hrubý účtovný zisk sa člení:

- z prevádzkovej činnosti, ktorý zistíme porovnaním obrátov nákladových účtov zo skupín 50 až 55 a obrátov výnosových účtov zo skupín 60 až 64,
- z finančnej činnosti, porovnaním obrátov zo skupín nákladových 56,57 a skupiny výnosovej 66,
- z mimoriadnej činnosti, porovnaním účtov skupín 58 a 68.

Ak spočítame VH z finančnej činnosti a prevádzkovej činnosti získame VH z bežnej činnosti. VH z celkovej činnosti dostaneme ak k VH z bežnej činnosti pričítame VH z mimoriadnej činnosti.

Pre potreby výpočtu daňového základu je potrebné hrubý zisk upraviť o:

- o čiastky, ktoré nie je možné uznať ako náklady vynaložené na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmov
- o čiastky, ktoré sú do základu dane zahrnuté v právnej výške,
- o čiastky, ktoré neprávom skracujú výnosy,
- o príjmy zdanené zrážkou

Do základe dane sa nezapočítavajú náklady na reprezentáciu, dar, pokuty a penále, ktoré neplynú zo zmluvy, tvorba iných než zákonných rezerv, výdaje, ktoré presahujú zákonom stanovené limity, dedická daň, darovacia daň. Tieto skutočnosti upravujú zákon o Dani z príjmov.

1.5 Účtová závierka

Definícia účtovej závierka je obsiahnutá v § 18 odst. 1 zákona. V ZoÚ sú uvedené termíny zostavenia účtovej závierky v bežných prípadoch aj v niektorých mimoriadnych prípadoch Zákon § 20 dopĺňa kritéria, kedy musí byť závierka overená audítorom. V §21 je definovaná štruktúra a obsah výročnej správy. [6]

Účtovou uzávierkou označujeme všetky práce, ktoré spejú k tomu, aby boli uzatvorené všetky účty hlavnej knihy a bola zostavená účtová uzávierka. Každá účtovná jednotka by mala postupovať podľa vnútro podnikovej smernice, v ktorej budú popísané všetky potrebné kroky.

Vo väčšine prípadov sa jedná o zaúčtovanie účtových operácií časového rozlíšenia a dohadných položiek, zaúčtovanie kurzových rozdielov, inventarizácia a zaúčtovanie inventarizačných rozdielov, stanovenie opravných položiek k aktívam na základe inventarizácie, zaúčtovanie zákonných opravných položiek k pohľadávkam, tvorba a zúčtovanie rezervy, výpočet a zaúčtovanie splatnej dane, výpočet a zaúčtovanie odloženej dane. [12]

1.5.1 Druhy účtových závierok

Riadna a mimoriadna účtovná závierka

„Podľa § 19 ZoÚ zostavujú účtovné jednotky závierku k súvahovému dni, tzn. ku dňu, kedy sa uzatvárajú účtovné knihy. V prípade, keď sa uzatvárajú účtovné knihy k poslednému dni účtovného obdobia, hovoríme o riadnej účtovnej závierke. V ostatných prípadoch, keď sú uzatvárané účtovné knihy, sa jedná o účtovnú závierku mimoriadnu.“
[12, str. 135]

Medzitýmna účtová zvierka

„Vyžaduje to zvláštny právny predpis, účtová jednotka zostavuje účtovnú zvierku v priebehu účtovného obdobia i k inému okamžiku než ku koncu súvahového dňa. Pre účely zostavenia medzitýmnej účtovej zvierky sa neuzatvárajú účtové knihy a inventarizácia sa prevádza len pre účely vyjadrenia ocenenia podľa ustanovenia § 25 ods. 3 ZoÚ.“ [12, str.135]

Konsolidovaná účtová zvierka

Podľa ZoÚ je konsolidovaná zvierka definovaná takto: *„konsolidovanou účtovou zvierkou sa rozumie účtová zvierka zostavená a upravená metódami konsolidácie. Nestanoví sa ďalej inak, ustanovenia tohoto zákona týkajúce sa účtovej zvierky sa použijú i pre konsolidovanú účtovú zvierku; konsolidovaná účtovná zvierka je overená audítorom.“ [13]*

1.5.2 Audit účtovej zvierky

Pod pojmom audit si môžeme predstaviť overenie účtových zvierok audítorom. Audítor je povinný skontrolovať či účtovné operácie sú k rozsahovému dni zaúčtované v súlade s legislatívou. Cieľom auditu je získať dôkazné informácie o čiastkach uvedených v účtovnej zvierke.

Povinnosť zostaviť účtovnú zvierku má akciová spoločnosť a obchodná spoločnosť, ktorá prekročí jeden z nasledujúcich bodov:

- jej aktíva prekročili hranicu 40 miliónov Kč,
- čistí obrat činí viac ako 80 miliónov Kč,
- priemerný počet zamestnancov vo firme je viac ako 50.

1.5.3 Obsah účtovnej zvierky

Účtovú zvierku tvoria tieto časti:

- a) súvaha;
- b) výkaz ziskov a strát;
- c) príloha, ktorá bližšie charakterizuje skutočnosti v súvahe a výkaze ziskov a strát;

- d) účtová zvierka obchodný spoločností zahrňuje aj prehľad o peňažných tokoch a prehľad o zmenách vlastného kapitálu.

1.6 Účtovníctvo podľa IFRS

„Počiatok procesu harmonizácie účtovníctva prebiehajúcej na celosvetovej úrovni sa datuje od roku 1973, kedy bol založený Výbor pre medzinárodné účtovné štandardy(IASC) ako nezávislý orgán v súkromnom sektore, a to účtovnými profesijnými orgánmi 10 zemí sveta vedených snahou o vytvorenie účtovného systému harmonizovaného v daných zemiach.“ [8, str. 15]

Nadácia IASC, ktorá bola založená v roku 2001 ustanovila Radu, Poradný zbor a Výbor pre interpretáciu medzinárodného účtovného výkazníctva. Jeho predchodcom bol Stály interpretačný zbor. Rada je plne zodpovedná za účtové štandardy publikujúce v súbore dokumentov, ktoré sa nazývajú Medzinárodné štandardy účtovného výkazníctva. Výbor pre interpretáciu medzinárodného účtovného výkazníctva je výborom Rady, ktorý podporuje presné a jednotné používanie štandardov IFRS. [8]

Povinnosť viesť účtovníctvo podľa IFRS majú od roku 2005 všetky firmy, ktoré obchodujú na burzách EÚ.

1.6.1 IFRS v Európskej únii

Európa eviduje viac ako 5 miliónov spoločností, ktoré majú povinnosť zostaviť účtovnú zvierku a zverejniť ju. Je potrebné konštatovať, že ide zväčša o malé a stredné podniky. Nariadenie č. 1606/2002 Európskeho parlamentu, ktoré sa týka používania IFRS malo dopad na viac ako 7000 spoločností. Tieto spoločnosti nachádzajúce sa v rozšírenej Európskej únii a európskom ekonomickom priestore boli povinné od roku 2005 prijať IFRS. [8]

2 CHARAKTERISTIKA DAŇOVEJ EVIDENCIE

2.1 Vedenie daňovej evidencie

Vedenie daňovej evidencie (ďalej len DE) je upravené v Zákone o dani z príjmov (ďalej len ZDP). Tento zákon stanovuje len obsah, neupravuje spôsob vedenia. Podľa tohto zákona daňová evidencia zaisťuje zistenie základu dane. Pre obsahové vymedzenie niektorých zložiek sa používa ZoÚ.

Daňová evidencia je náhradou za účtovníctvo jednoduché, ale s tým rozdielom, že je menej administratívne náročná, jednoduchšia a kladie nižšie nároky na vybavenie technického charakteru. Zachycuje len peňažné toky, ktoré priamo súvisia s podnikaním, stav majetku a dlhov podnikateľa na konci zdaňovacieho obdobia. Nie je predpísaná forma daňovej evidencie, uložená je len povinnosť uchovať evidenciu za všetky zdaňovacie obdobia. [4]

V prípade podnikajúcich fyzických osôb by mala daňová evidencia zaisťovať nasledujúce:

- a) záznamy o príjmoch a výdajoch vynaložených na dosiahnutie, zaistenie a udržanie príjmov v časovom slede,
- b) evidenciu hmotného majetku, ktorý je možné odpisovať,
- c) evidenciu o tvorbe a použití rezervy na opravy hmotného majetku, ak ju fyzické osoby vytvárajú,
- d) evidenciu o záväzkoch a pohľadávkach ,
- e) mzdové listy,
- f) súpis majetku a záväzkov. [14]

2.2 Doklady daňovej evidencie

Tak ako pri účtovníctve, tak aj pri daňovej evidencii je potrebné dodržiavať zásadu dokladovosti, to znamená evidovať len na základe dokladov, ktoré vznikli počas príslušného obdobia.

Medzi doklady daňovej evidencie patria príjmový pokladničný doklad, výdajový pokladničný doklad, bankový výpis, prijatá a vydaná faktúra, splátkový kalendár a pod. [2]

Náležitosti daňového dokladu DE sa zhodujú s náležitosťami dokladu pri účtovníctve.

2.3 Knihy daňovej evidencie

Denník

Peňažný denník (príloha C) je určený pre evidenciu príjmu a výdajov, ktoré sa uskutočnili v hotovosti alebo prostredníctvom banky. Tiež je určený na zachytenie priebežných položiek napr. prevod medzi pokladňou a bankou a naopak. V denníku neevidujeme operácie týkajúce sa predpisu platieb, odvodov, vystavených a prijatých faktúr. Zápisy sa v denníku uskutočňujú chronologicky, teda v časovom slede.

Knihá pohľadávok

Pohľadávky zaraďujeme medzi zložky, ktoré ZDP nedefinuje a odvoláva sa na účtovné predpisy. V daňovej evidencii by sme mali mať zachytené pohľadávky z obchodných vzťahov, pohľadávky voči štátu, správe sociálneho zabezpečenia a zdravotným poisťovniam, za zamestnancov, z poskytnutých zápožičiek, úverov. [10]

Knihá dlhov

„Ďalšími pomocnými knihami daňovej evidencie je kniha dlhov. Ako už názov knihy napovedá, slúži táto kniha k evidencii dlhov podnikateľa voči iným subjektom. Základom tejto evidencie bude u väčšiny podnikateľov kniha prijatých faktúr, v ktorej je sústredená evidencia dlhov z bežných dodávateľsko-odberateľských vzťahov.“ [5, str. 32]

Ďalšie druhy kníh daňovej evidencie

Medzi ďalšie knihy, ktoré sú využívané pri vedení daňovej evidencie môžeme zaradiť karty dlhodobého majetku, skladové karty zásob, evidencia rezerv, evidencie úverov a pôžičiek, kniha pre mzdovú evidenciu, kniha jász, pomocná evidencia k DPH.

2.4 Forma vedenia daňovej evidencie

Ako sme už spomínali, nie je stanovená pevná forma vedenia DE. Túto evidenciu môžeme viesť ručne alebo pomocou informačných systémov. Konečné rozhodnutie je na podnikateľovi samotnom. Pri DE je potrebné stanoviť formy a druhy používaných kníh a vnútorné predpisy, ktoré stanovujú pravidla pre zaznamenávanie príjmov a výdajov, vedenie majetku, záväzkov a pohľadávok a pod.

Evidencia hmotného a nehmotného majetku

Pre ocenenie majetku v DE sa hmotný majetok oceňuje podľa § 29 ZDP, ostatný majetok sa oceňuje obstarávacou cenou. [14]

Pri evidencii majetku sa odporúča viesť karty hmotného majetku, na ktoré sa evidujú údaje potrebné pre správne stanovenie základu dane a dani z príjmu fyzických osôb.

Evidencia zásob

„Zásoby bez ohľadu na spôsob nabitia sa sledujú v knihe zásob (na kartách zásob). K dátumu inventarizácie podnikateľ preukáže stav zásob v hmotných jednotkách a stanoveným spôsobom ocenenie.“ [5, str. 54]

Evidencia finančného majetku a krátkodobých cenných papierov

V rámci finančného majetku vedieme korunovú pokladňu; valutovú pokladňu, kde ma podnikateľ na výber z dvoch variant, a to: buď bude viesť evidenciu v cudzej mene a na konci roka ju prepočíta jednotným kurzom alebo už v priebehu roka bude prepočítavať príjmy a výdaje aktuálnym devízovým kurzom; ceniny; bankové účty v korunách, ktoré dokladujeme výpismi z účtov; devízové bankové účty, na ktorých evidujeme stav príjmov a výdajov v cudzej mene. Príjmy a výdaje, ktoré boli pripísané a odpísané z účtu oceňujeme rovnakým systémom ako oceňovanie príjmov a výdajov valutovej pokladne. Konečný zostatok na devízovom účte žiadnym kurzom neprepočítavame. [4]

Do krátkodobých cenných papierov sa zaraďujú tie, ktorá podnikateľ bude vo svojej evidencii evidovať menej ako jeden rok. Delíme ich na:

- a) majetkové cenné papiere, ktoré prinášajú výnosy vo forme podielu na zisku, umožňujú podnikateľovi podieľať sa na rozhodovaní či podnikaní. Zaraďujeme sem akcie a podielové listy,
- b) dlhové cenné papiere, ktoré pochádzajú z úverového vzťahu medzi dlžníkom a veriteľom. Zaraďujeme sem obligácie, zástavné listy, zmenky. Príjem z týchto cenných papierov je úrok alebo diskont. [4]

Evidencia pohľadávok a záväzkov

Pohľadávka je peňažná alebo nepeňažná suma, ktorú nám dlží iná právnická alebo fyzická osoba. Pohľadávky delíme na krátkodobé (doba splatnosti je menšia ako jeden rok) alebo dlhodobé (doba splatnosti je vyššia ako jeden rok). Vznik pohľadávky sa viaže s nákupom služby alebo obstaraním hmotnej, či nehmotnej komodity. Dokladom pohľadávky je faktúra vydaná, ktorá sa eviduje do Knihy pohľadávok. Pohľadávka zaniká akonáhle obdržíme platbu od nášho odberateľa.

Záväzkom je peňažná alebo nepeňažná suma, ktorú dlžíme inej právnickej alebo fyzickej osobe. Ide hlavne o záväzky z obchodných vzťahov, prijaté zálohy, pôžičky a úvery, záväzky voči zamestnancom, daňové záväzky. Rovnako ako pohľadávky aj záväzky delíme na krátkodobé a dlhodobé. Záväzok zaniká napríklad zaplatením, zápočtom či dohodou medzi dlžníkom a veriteľom. [2]

Evidencia príjmov a výdajov

Zdaniteľné príjmy a daňovo uznané výdaje sleduje v ČR §7 ZDP, ktorý upravuje problematiku daňovej evidencie. Tento zákon upravuje príjmy a výdaje tak, aby bolo možné v DE určiť základ dane.

Príjmy

Príjmy môžeme rozdeliť do troch kategórií, a to na príjmy peňažité, nepeňažité a príjmy, ktoré dosiahneme zmenou.

Príjmy ovplyvňujúce základ dane tvoria predaj tovaru, výrobkov, služieb a ostatný predaj.

Príjmy, ktoré neovplyvňujú základ dane

- príjmy podľa §8 ZDP Príjmy z kapitálového majetku (ide napríklad o úroky, podiel na zisku tichého spoločníka, dávky penzijného pripoistenia a iné),
- príjmy, ktoré nie sú predmetom dane z príjmu alebo sú oslobodené od dane (príjem DPH, úvery, prijaté peňažné dary a zápožičky, peňažné vklady podnikateľov, ostatné napr. vrátený preplatok na zálohách sociálnej poisťovne, príjmy zdanené u zdroja zrážkou). [10]

Výdaje

Tejto problematike sa venujú hlavne § 24 a § 25 ZDP.

Medzi výdaje ovplyvňujúce základ dane zaraďujeme nákup materiálu, tovaru, drobného hmotného majetku, mzdy, sociálne a zdravotné poistenie, povinné poistenie podnikateľa, obstaranie nehmotného majetku, ostatné.

Medzi výdaje neovplyvňujúce základ dane zaraďujeme nákup hmotného majetku, obstaranie finančného majetku, sociálne a zdravotné poistenie platené podnikateľom za vlastnú osobu, daň z príjmu podnikateľa, platba dane z pridanej hodnoty (ďalej len DPH), výdaje vynaložené na tvorbu zákonnej rezervy, ostatné potreby podnikateľa, peňažné dary, ostatné.

Evidencia dane z pridanej hodnoty

Daň z pridanej hodnoty zaraďujeme medzi dane nepriame, to znamená, že sú obsiahnuté v cene tovaru nehnuteľnosti či služby. Povinnosť k dani má každá fyzická osoba, ktorá uskutočňuje ekonomickú činnosť. Povinnosť k dani bližšie špecifikuje § 5 zákona č. 235/2004 Sb. o DPH. Predmet dane upravuje § 2 zákona č. 235/2004 Sb. o dani z pridanej hodnoty. Pokiaľ je podnikateľ platca DPH, tak je od roku 2016 povinný podávať kontrolné hlásenie k DPH. Ak je fyzická osoba mesačný platca DPH, tak aj kontrolné hlásenie podáva mesačne. Ak je fyzická osoba štvrťročný platca DPH, kontrolné hlásenie podáva tiež štvrťročne. Evidovať DPH v DE môže podnikateľ buď v knihách pohľadávok a záväzkov alebo môže viesť osobitnú knihu k evidencii DPH. [4]

Evidencia miezd

Ak podnikateľ zamestnáva čo i len jednu osobu je povinný viesť potrebnú mzdovú agendu. Do tejto mzdovej agendy patria hlavne mzdové listy, výplatné pásy, výplatné listiny, daňové prehlásenia, evidenčné listy dôchodkového poistenia a i. Mzdy podliehajú dani z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti, ktorú je zamestnávateľ povinný riadne vypočítať, zraziť, zaevidovať a odvieť príslušnému orgánu rovnako ako poistné na všeobecné zdravotné poistenie a sociálne zabezpečenie. [5]

Ostatné evidencie

Podnikatelia, ktorí vedú DE môžu viesť aj evidenciu rezerv, avšak podľa zákona č. 593/1992 Zb. rezervách tvoria len rezervy na opravy hmotného majetku (§7), rezervy na pestovateľskú činnosť (§ 9) a ostatné rezervy podľa § 10 zákona o rezervách. [4]

Častým úkazom v podnikaní je aj používanie motorového vozidla. Výdaje vynaložené na pracovnú cestu sú daňovo uznateľné ak spĺňajú podmienky v zákone č. 586/1992 Sb. o daniach z príjmu. V tomto prípade je veľmi dôležité spomenúť:

- a) evidenciu jázd – túto knihu vedú podnikatelia, ktorý využívajú pre svoju podnikateľskú činnosť motorové vozidlo. V knihe jázd sa evidujú tieto náležitosti: dátum jazdy; začiatok a cieľ jazdy; účel; počet kilometrov; identifikáciu vozidla; stav tachometru pred a po jazde,
- b) cestnú daň – vozidlo využívané pre podnikateľskú činnosť podlieha cestnej dani. Poplatníkom dane je osoba písaná v technickom preukaze. Daňové priznanie sa podáva po skončení zdaňovacieho obdobia, najneskôr do 31. januára kalendárneho roka nasledujúcom po zdaňovacom období. [10]

V DE sa môže podnikateľ rozhodnúť, že bude viesť aj evidenciu dlhov, v ktorej zachytávame o aký dlh sa jedná, v akej výške a voči akému subjektu. Je možné použiť aj viac druhov kníh, a to napríklad podľa veriteľov, podľa činností, podľa toho či ide o tuzemský alebo zahraničný subjekt atď. Evidencia by mala obsahovať informácie o nasledujúcich náležitostiach:

- a) dlhoch z obchodných záväzkov,
- b) dlhoch z prijatých záloh,
- c) dlhoch z prijatých pôžičiek a úverov,
- d) dlhoch, ktoré vyplývajú z plnenia povinnosti podnikateľa podľa zvláštnych právnych predpisov,
- e) ostatných dlhoch, ktoré nie sú obsah predošlých evidencií.

2.5 Prechod z daňovej evidencie na účtovníctvo

Prechod medzi evidenciami nie je v praxi bežnou záležitosťou. Môžeme ju rozdeliť na dve časti:

Uzatvorenie daňovej evidencie

Pred tým ako otvoríme účtovné knihy k prvému dňu kalendárneho roka je potrebné zistiť skutočný stav majetkov a dlhov v DE k poslednému dňu roka. Dôležitý je pre nás stav majetkov a dlhov, stav všetkého obchodného majetku, ktorý používame k podnikaniu a sú o ňom vedené záznamy v DE a stav všetkých dlhov vzťahujúcich sa k podnikaniu. [10]

Otvorenie účtovných kníh

Postup otvárania účtovných kníh je upravený v § 61b PVPÚP. Fyzické osoby, ktoré viedli daňovú evidenciu podľa § 7b ZDP a stali sa účtovou jednotkou, zistia z daňovej evidencie nasledujúce: stavy jednotlivých zložiek majetku a záväzkov vrátane dlhov, oceňovacie rozdiely k úplatne nabitému majetku a u finančného prenájmu s následnou kúpou neuplatnenú časť výdajov ku dňu predchádzajúcemu prvému dňu účtovného obdobia, v ňom vznikla povinnosť vedenia účtovníctva. [10]

2.6 Uzávierka daňovej evidencie

Ako pri podvojnóm účtovníctve, tak aj v daňovej evidencii je potrebné účtovné obdobie uzavrieť. Postupovať môžeme nasledujúcim postupom:

Ako prvé je potrebné skontrolovať či má podnikateľ v evidencii všetky potrebné doklady. Doklady kontroluje počas celého roka, pričom ku koncu roka kontroluje posledné doklady alebo doklady, ktoré prišli oneskorene. Pokiaľ podnikateľ používa pre svoje účely aj motorové vozidlo musí sa skontrolovať aj kniha jász. Je potrebné skontrolovať či stav na tachometri a stav v evidencii sa zhoduje. Podnikateľ vykoná k 31.12. inventúru majetku, zásob, pohľadávok a záväzkov, spraví inventúrni zápis a vyčíslí rozdiely, o ktoré upraví základ dane. Tak isto sa k 31.12. uzatvoria knihy záväzkov a pohľadávok. V novom období bude používať nové číselné rady. Ďalším krokom je kontrola evidencie príjmov a výdajov, predovšetkým je potrebné skontrolovať či sa zápisy nachádzajú v správnych stĺpcoch. Na záver sa vykoná závierka daňovej evidencie a vypočíta sa odpis hmotného a nehmotného majetku. [2]

2.7 Základ dane

Bezprostrednou súčasťou vykonávania podnikateľskej činnosti je daňové priznanie. Pre správny výpočet dane je potrebné poznať jeho základ. Základ dane sa skladá z viacerých zložiek. Obsahom základu dane sú príjmy zo závislej činnosti, príjmy zo samostatnej činnosti, príjmy z kapitálového majetku, príjmy z nájmu a ostatné príjmy. Pritom je daňový základ možné upraviť o viaceré položky. Daň je možné upraviť o zľavy, daňové zvýhodnenia či ostatné náležitosti.

K úľavám, ktoré si môže daňovník uplatniť v daňovom priznaní patrí zľava na poplatníka a manželku vo výške 24 840 Kč, na manželku (manžela) zdravotne ťažko postihnutého (ďalej len ZTP/P) vo výške 49 680 Kč, čiastočne invalidný dôchodok so sumou 2 520 Kč, plný invalidný dôchodok 5 040 Kč, držiteľ preukazu ZTP/P si môže uplatniť zľavu 16 140 Kč, študent 4 020 Kč. Medzi ďalšie zľavy patrí zľava na dieťa, dieťa ZTP/P. Stručný prehľad zliav ponúkame aj v tabuľke 4.

Tabuľka: 4 Prehľad zľav na poplatníka za rok 2017

Zľava	Čiastka v Kč
na poplatníka	24 840
na manželku (manžela)	24 840
na manželku (manžela) ZTP/P	49 680
čiasťočne invalidný dôchodok	2 520
plný invalidný dôchodok	5 040
držiteľ preukazu ZTP/P	16 140
študent	4 020
na dieťa	podľa počtu (Tabuľka 4)
na dieťa ZTP/P	2x

Zdroj: podľa[4]

Vyššie spomínaná výška zľavy na vyživované dieťa je rozdelená do troch skupín. Na prvé dieťa je to 13 404 Kč, na druhé dieťa 19 404 Kč, na tretie a ďalšie dieťa 24 204 Kč.

Poplatník si môže uplatniť zľavu na manželku, len ak jej príjmy nepresiahli výšku 68 000 Kč za kalendárny rok. Príjmy, ktoré sa zahrňujú alebo nezahrňujú z vlastného príjmu poplatníka sú vymedzené v Pokyne generálneho finančného riaditeľstva D-22 k § 35ba/1/b.

V daňovom priznaní je možnosť uplatnenia aj škôlkovného na vyživované dieťa. Podmienky pre uplatnenie škôlkovného bližšie upravuje § 35 bb ZDP.

Každá OSVČ musí odvádzať zálohy na zdravotné a sociálne poistenie, ktoré sa vypočíta z hrubého zisku z predchádzajúceho obdobia. Minimálne výšky zálohy sú uvedené v nasledujúcej tabuľke 5.

Tabuľka 5 Prehľad minimálnych mesačných záloh na sociálne a zdravotné poistenie

Rok	Sociálne poistenie		Zdravotné poistenie
	Mesačná záloha		Mesačná záloha
	Vedľajšia činnosť	Hlavná činnosť	
2017	825 Kč	2 061 Kč	1 906 Kč
2018	876 Kč	2 189 Kč	1 024 Kč

Zdroj: podľa[4]

Ak sa poplatník dane z príjmu rozhodne, že si nebude uplatňovať skutočné výdaje v daňovom priznaní, uplatní si výdaje paušálne. Paušálne výdaje je možné uplatniť si až do výšky percent, ktoré sú uvedené v tabuľke 6.

Tabuľka 6: Paušálne výdaje

Percento	Druh výdaju
80%	z príjmu z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, z príjmu remeselného živnostenského podnikania
60%	zo živnostenského podnikania, s výnimkou remeselného podnikania
40%	z iných príjmov zo samostatnej činnosti
30%	z príjmu z nájmu majetku zaradeného v obchodnom majetku

Zdroj: podľa[5]

3 EKONOMICKÁ A ADMINISTRATÍVNA NÁROČNOSŤ DAŇOVEJ EVIDENCIE A ÚČTOVNÍCTVA

V poradí tretia časť práce je zameraná na ekonomickú a administratívnu náročnosť DE a účtovníctva. Pre porovnanie náročnosti sme použili dotazníkové šetrenie. Cieľom dotazníkového šetrenia bolo zistiť, aký pohľad majú na účtovníctvo a daňovú evidenciu opýtaní respondenti. Snažili sme sa osloviť účtovníkov, ale aj samotných podnikateľov. Celkovo bolo rozposlaných 100 dotazníkov. Návratnosť bola 87 %, teda 87 dotazníkov. Bolo položených osem otázok, pri ktorých mali na výber z viacerých možností. V dotazníku sme využili všetky typy otázok, a to otvorené, uzatvorené a polouzavreté. Otázka č. päť bola obširnejšia, skladala sa z ôsmich pod otázok. Dotazníkové šetrenie prebiehalo na základe elektronickej komunikácie s podnikateľmi a účtovníkmi.

Otázka č. 1

Som podnikateľ a) vediem účtovníctvo

b) vediem daňovú evidenciu

účtovník a) spracovávam prevažne daňovú evidenciu

b) spracovávam prevažne účtovníctvo

*c) pomer spracovania účtovníctva a daňovej evidencie je
približne rovnaký*

Prvá otázka bola zameraná na rozdelenie respondentov podľa toho či sa jedná o účtovníka alebo podnikateľa. Taktiež cieľom otázky bolo zistiť či podnikateľ vedie účtovníctvo alebo DE. Účtovník mal odpovedať či spracováva prevažne účtovníctvo, DE alebo spracovanie oboch typov zaznamenávania operácií je približne rovnaké. Celkovo na dotazník odpovedalo 38 (43,68%) podnikateľov a 49 účtovníkov (56,32%). Účtovníctvo vedie 27 (31,04 %) a 11 (12,64 %) podnikateľov vedie DE. Skupina účtovníkov odpovedala nasledovne: 36 (41,38 %) účtovníkov spracováva prevažne účtovníctvo, 6 (6,89%) spracováva prevažne DE a 7 (8,05%) respondentov spracováva približne rovnaký počet účtovníctva a DE. Výsledky prvej otázky sú zhrnuté aj v nasledujúcej tabuľke 7.

Tabuľka 7: Odpovede na otázku č. 1

Podnikateľ		Účtovník		
vedie účtovníctvo	vedie DE	spracováva prevažne účtovníctvo	spracováva prevažne DE	rovnaké spracovanie účtovníctva a DE
27	11	36	6	7
31,04 %	12,64 %	41,38 %	6,89 %	8,05 %

Zdroj: *vlastné spracovanie*

Otázka č. 2

Aký význam prikladáte výberu systému evidencie pri zahájení podnikateľskej činnosti.

- a) *začínajúci podnikateľ bez skúseností by sa mal obrátiť na odborníkov a dať na ich radu*
- b) *začínajúci podnikateľ si vystačí s daňovou evidenciou*
- c) *zásadný, nevhodný výber môže stáť v budúcnosti nemalé finančné prostriedky*
- d) *nevidím v systémoch evidencie zásadný rozdiel*
- e) *nedokážem posúdiť*

Ďalej sme pokračovali otázkou, ktorá bola zameraná na zistenie, aký význam respondenti prikladajú výberu systému pri zahájení činnosti. Najviac odpovedí, a to 56 (64,37%), z toho 31,03% podnikateľov a 33,34% účtovníkov, patrí možnosti prvej, teda začínajúci podnikateľ bez skúseností by sa mal obrátiť na skúsenejšieho. Druhou najčastejšou odpoveďou s počtom 18 (20,69%) bola možnosť, že zásadný a nevhodný výber môže stáť podnikateľa v budúcnosti nemalé finančné prostriedky. Na túto odpoveď odpovedalo 12,64% účtovníkov a 8,05% podnikateľov. S odpoveďou, začínajúci podnikateľ si vystačí s daňovou evidenciou sa stotožňuje 8 (9,19%) opýtaných, 3 (3,45%) nevidia v systémoch zásadný rozdiel. 2 (2,35%) nedokážu posúdiť, aký význam prikladajú výberu systému.

Tabuľka 8: Odpovede na otázku č. 2

Možnosť	Počet odpovedí	Počet odpovedí %	Podnikateľ %	Účtovník %
<i>Začínajúci podnikateľ bez skúseností by sa mal obrátiť na odborníkov a dať na ich radu</i>	56	64,37	31,03	33,34
<i>Začínajúci podnikateľ si vystačí s daňovou evidenciou</i>	8	9,19	3,44	5,75
<i>Zásadný, nevhodný výber môže stať v budúcnosti nemalé finančné prostriedky</i>	18	20,69	8,05	12,64
<i>Nevidím v systémoch evidencie zásadný rozdiel</i>	3	3,45	1,15	2,30
<i>Nedokážem posúdiť</i>	2	2,30	0	2,30
<i>Celkom</i>	87	100	43,67	56,33

Zdroj: *vlastné spracovanie*

Otázka č. 3

Aká je podľa Vášho názoru hlavná prednosť daňovej evidencie.

- a) menšia časová náročnosť na spracovanie*
- b) nižšia náročnosť na znalosti a vedenie administratívy*
- c) stanovenie hospodárskeho výsledku*
- d) nevidím výrazné výhody oproti účtovníctvu*
- e) nedokážem posúdiť*
- f) iný názor*

V poradí tretia otázka znela, aká je podľa respondenta hlavná prednosť daňovej evidencie. Najviac odpovedí získali odpovede menšia časová náročnosť na spracovanie s 38 (43,68%) odpoveďami, z toho 20,69 % podnikateľov a 22,99 % účtovníkov, a nižšia náročnosť na znalosti a vedenie administratívy s 29 (33,34%) odpoveďami, z toho 14,95 % podnikateľov a 18,39% účtovníkov. Stanovenie hospodárskeho výsledku označili 3 (3,45%), výrazné výhody nevidí 10 (11,49%). Hlavnú prednosť DE nevedeli posúdiť 3 (3,45%) opýtaní a 4 (4,59%) vyjadrili iný názor. Za hlavnú výhodu daňovej evidenciu považujú to, že sa jej netýka ZoÚ, ani sankcie za nesprávne vedenie DE. Počet jednotlivých odpovedí je znázornený aj v tabuľke 9.

Tabuľka 9: Odpovede na otázku č. 3

Možnosť	Počet odpovedí	%	Podnikateľ %	Účtovník %
<i>Menšia časová náročnosť na spracovanie</i>	38	43,68	20,69	22,99
<i>Nižšia náročnosť na znalosti a vedenie administratívy</i>	29	33,34	14,95	18,39
<i>Stanovenie hospodárskeho výsledku</i>	3	3,45	1,15	2,30
<i>Nevidím výrazné výhody oproti účtovníctvu</i>	10	11,49	6,89	4,60
<i>Nedokážem posúdiť</i>	3	3,45	0,00	3,45
<i>Iný názor</i>	4	4,59	0,00	4,59
<i>Celkom</i>	87	100	43,68	56,32

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č. 4

Aká je podľa Vášho názoru hlavná výhoda účtovníctva oproti daňovej evidencie

- a) umožňuje spoľahlivé zrovnanie s ostatnými firmami*
- b) poskytuje spoľahlivé informácie potrebné k riadeniu firmy*
- c) nedokážem posúdiť*
- d) iný názor.....*

V nasledujúcej otázke mali respondenti vyjadriť čo pokladajú za hlavnú výhodu v účtovníctve oproti DE. Možnosť a) umožňuje spoľahlivé zrovnanie s ostatnými firmami označilo za hlavnú výhodu 23 (26,43%) opýtaných. To, že poskytuje spoľahlivé informácie potrebné k riadeniu firmu označilo najviac respondentov, a to 54 (62,08%), z toho 27,59 % podnikateľov a 34,49% účtovníkov. 3 (3,45%) nedokázalo posúdiť, aká je hlavná výhoda a 7 (8,04%) označili možnosť d) iný názor. Podľa nich je hlavnou výhodou to, že účtovníctvo podáva komplexný prehľad o firme, väčší prehľad o pohľadávkach a záväzkoch. Menšie problémy s finančnými inštitúciami, hlavne pri získaní úveru a leasingu, pretože výkazy z účtovníctva sú spoľahlivejšie ako výstupy z DE.

Tabuľka 10: Odpovede na otázku č. 4

Možnosť	Počet odpovedí	%	Podnikateľ %	Účtovník %
<i>Umožňuje spoľahlivé zrovnanie s ostatnými firmami</i>	23	26,43	10,34	16,09
<i>Poskytuje spoľahlivé informácie potrebné k riadeniu firmy</i>	54	62,08	27,59	34,49
<i>Nedokážem posúdiť</i>	3	3,45	2,30	1,15
<i>Iný názor</i>	7	8,04	3,44	4,60
<i>Celkom</i>	87	100	43,67	56,33

Zdroj: *vlastné spracovanie*

Otázka č. 5

Aké faktory Vás ovplyvňujú pri rozhodovaní o voľbe systému zaznamenávania hospodárskych javov v rámci podnikateľskej činnosti. U každého faktoru preškrtnite krížikom úroveň dôležitosti (0 – žiadna, 1 – nízka, 2 – stredná, 3 – vysoká).

- a) možnosť optimalizácie daňového základu*
- b) náklady na administratívu*
- c) legislatívna úprava*
- d) náročnosť zisťovania hospodárskeho výsledku*
- e) administratívna náročnosť zaznamenávania hospodárskych operácií*
- f) vzťah medzi hospodárskym výsledkom a výkonmi*
- g) poskytnutie podrobnej informovanosti o výkonnosti podniku*
- h) existencia obmedzenia využívania systému*

Táto otázka bola rozsiahlejšia. Respondenti mali určiť váhu u ôsmich faktoroch, ktoré ich ovplyvňujú pri výbere systému zaznamenávania hospodárskych činností. Na výber mali zo štyroch váh, a to 0 - žiadna, 1 – nízka, 2 – stredná, 3 – vysoká. Na konci sme urobili priemer u jednotlivých faktoroch.

Najväčšiu váhu respondenti prikladajú nákladom na administratívu, nasleduje možnosť optimalizácie daňového základu, legislatívna úprava, náročnosť zisťovania výsledku hospodárenia. Piata váha patrí administratívnej náročnosti zaznamenávania hospodárskych operácií, ďalej je to poskytnutie podrobnej informovanosti o výkonnosti podniku, na predposlednom mieste vzťah medzi hospodárskym výsledkom a výkonmi. posledné miesto si u našich respondentoch získala existencia obmedzenia využívania

systemu. Jednotlivé váhy sú uvedené v nasledujúcej tabuľke. Z testu je možné tvrdiť, že štatisticky najvýznamnejšie ($p < 0,05$) sú faktory: možnosť optimalizácie daňového základu, náklady na administratívu, legislatívna úprava, náročnosť zisťovania HV, administratívna náročnosť zaznamenávania HO a poskytnutie podrobnej informovanosti o výkonnosti podniku. Tieto faktory najviac ovplyvňujú respondentov pri výbere systému zaznamenávania hospodárskych operácií.

Tabuľka 11: Odpovede na otázku č. 5

Faktor	Žiaden 0	Nízky 1	Stredný 2	Vysoký 3	Priemer	t-test	p
<i>Možnosť optimalizácie daňového základu</i>	8,05 %	13,79 %	20,69 %	57,47 %	2,28	7,35	0,00
<i>Náklady na administratívu</i>	6,89 %	18,39 %	19,54 %	55,18 %	2,23	6,91	0,00
<i>Legislatívna úprava</i>	8,05 %	11,49 %	27,59 %	52,87 %	2,25	7,35	0,00
<i>Náročnosť zisťovania HV</i>	8,05 %	12,64 %	37,93 %	41,38 %	2,13	6,32	0,00
<i>Administratívna náročnosť zisťovania HO</i>	11,49 %	21,85 %	36,79 %	29,87 %	1,85	3,33	0,00
<i>Poskytnutie podrobnej informovanosti o výkonnosti podniku</i>	14,94 %	19,54 %	31,04 %	34,48 %	1,85	3,08	0,00
<i>Vzťah medzi HV a výkonomi</i>	19,55 %	22,98 %	29,89 %	27,58 %	1,66	1,33	0,19
<i>Existencia obmedzenia využívania systému</i>	18,39 %	37,93 %	22,98 %	20,7 %	1,46	-0,37	0,71

Zdroj: *vlastné spracovanie*

Otázka č. 6

Ako by ste hodnotil/a náročnosť jednotlivých systémov z časového hľadiska pri spracovaní (za predpokladu rovnakého množstva spracovaných hospodárskych operácií).

- a) evidencia v účtovníctve zaberie oproti daňovej evidencii rozhodne viac času*
- b) spracovanie v daňovej evidencii alebo účtovníctve zaberie približne rovnakú dobu*
- c) neodkážem posúdiť*
- d) iný názor*

V poradí šiesta otázka bola venovaná časovému hľadisku. Opýtaní mali zhodnotiť náročnosť systémov, z už spomínaného časového hľadiska za predpokladu spracovania rovnakého množstva dokladov. To, že účtovníctvo je časovo náročnejšie ako DE označilo

65 (74,71%) respondentov. 17 (19,54%) si myslí, že spracovanie dokladov v účtovníctve a DE zaberie približne rovnakú dobu. Náročnosť z hľadiska času nedokázali posúdiť 3 (3,45%) a 2 (2,30%) má iný názor. Podľa nich záleží hlavne na tom, kto evidenciu spracováva, taktiež, že software Vám dokáže v dnešnej dobe urýchliť a zjednodušiť prácu.

Tabuľka 12: Odpovede na otázku č. 6

Možnosť	Počet odpovedí	%
<i>Evidencia v účtovníctve zaberie oproti daňovej evidencii rozhodne viac času</i>	65	74,71
<i>Spracovanie v daňovej evidencii alebo účtovníctve zaberie približne rovnakú dobu</i>	17	19,54
<i>Neodkážem posúdiť</i>	3	3,45
<i>Iný názor</i>	2	2,30
<i>Celkom</i>	87	100

Zdroj: *vlastné spracovanie*

Otázka č. 7

Máte skúsenosti s prechodom medzi jednotlivými evidenciami?

- a) áno, mám skúsenosť s prechodom z daňovej evidencie na účtovníctvo*
- b) áno, mám skúsenosť s prechodom z účtovníctva na daňovú evidenciu*
- c) nie, nemám skúsenosti s prechodom medzi evidenciami*

Predposledná otázka bola zameraná na zistenie či respondenti majú skúsenosti s prechodmi medzi evidenciami. Najviac respondentov 27 (31,04%) má skúsenosť s prechodom z DE na účtovníctvo. Časť (16,10%) respondentov má skúsenosť s prechodom z účtovníctva na DE, 24 (27,58 %) nemá žiadne skúsenosti so zmenou evidencie, ale 22 (25,28 %) má skúsenosti s prechodom z DE na účtovníctvo a zároveň s prechodom z účtovníctva na DE. Dôvody prechodov sú zhrnuté v nasledujúcej otázke číslo osem. Otázka č. 7 je zhrnutá v nasledujúcej tabuľke 13.

Tabuľka 13: Odpovede na otázku č. 7

Možnosť	Počet odpovedí	%
<i>Áno mám skúsenosť s prechodom z daňovej evidencie na účtovníctvo</i>	27	31,04
<i>Áno, mám skúsenosť s prechodom z účtovníctva na daňovú evidenciu</i>	14	16,10
<i>Nie, nemám skúsenosti s prechodmi medzi evidenciami</i>	24	27,58
<i>Respondent má skúsenosti s prechodom z daňovej evidencie na účtovníctvo, aj z prechodom z účtovníctva na daňovú evidenciu</i>	22	25,28
<i>Celkom</i>	87	100

Zdroj: vlastné spracovanie

Otázka č. 8

Čo bolo hlavným dôvodom pre zmenu evidencie?

Poslednú otázku v dotazníku sme zvolili ako možnosť vyjadriť, prečo sa respondent rozhodol pre zmenu evidencie. Hlavnými dôvodmi na prechod z DE na účtovníctvo boli u respondentov tieto:

- „Pribúdajúce úvery, leasingy, dotácie si žiadajú prechod na účtovníctvo.“*
- „Prechod na účtovníctvo po požiadavke klienta.“*
- „Vyšší obrat a časové rozlíšenie príjmov.“*
- „Zmena podmienok, pribúdajúci zamestnanci, DPH.“*
- „DE bola pre podnikateľa málo prehľadná.“*
- „Problém získať úver v banke pri vedení DE.“*
- „Vysoký základ dane.“*
- „Prechod na platcu DPH.“*
- „Presnejší a lepší prehľad nákladov a príjmov.“*

Hlavnými dôvodmi na prechod z účtovníctva na DE boli tieto:

- „Hľadanie lacnejšej varianty na spracovanie ekonomickej agendy.“*
- „Zjednodušenie práce pre účtovníka a klienta.“*
- „Možnosť uplatniť si paušálne výdavky.“*
- „Vyhnutie sa prípadným pokutám pri nedostatkoch vo vedení účtovníctva.“*

„DE je ekonomicky a administratívne lacnejšia ako účtovníctvo.“

„Daňová optimalizácia.“

3.1 Zhodnotenie dotazníkového šetrenia

Na základe dotazníkového šetrenia sme zistili, že určite za administratívne a ekonomicky náročnejší systém zaznamenávania hospodárskych operácií je považované účtovníctvo. Môžeme to hlavne tvrdiť na základe odpovedí z otázky tri, kde najviac respondentov označilo za hlavnú výhodu DE menšiu časovú náročnosť na spracovanie a nižšiu náročnosť na znalosti a vedenie administratívy. Taktiež z otázky šesť, kde respondenti označili najviac možností na odpoveď, že z časového hľadiska je účtovníctvo náročnejšie ako DE. Z otázky číslo osem je možné určiť, že DE evidencie je jednoduchšia a lacnejšia alternatívna ako účtovníctvo. Keďže medzi hlavné dôvody prechodu na DE patrí napríklad, zjednodušenie práce, hľadanie lacnejšej alternatívy, možnosti uplatniť si paušál. Pre testovanie dôležitosti jednotlivých faktorov bol použitý t-test, kde boli testované obojstranné hypotézy, že stredná hodnota dôležitosti faktoru sa rovná priemeru 1,5. Dospeli sme k záveru, že respondenti považujú pri výbere zaznamenávania hospodárskych operácií za najdôležitejšie tieto faktory - možnosť optimalizácie daňového základu, náklady na administratívu, legislatívnu úpravu, náročnosť zisťovania HV, administratívna náročnosť zaznamenávania HO a poskytnutie podrobnej informovanosti o výkonnosti podniku.

Taktiež sa prikláňame k možnosti, že účtovníctvo je administratívne a ekonomicky náročnejšie ako DE. Na účtovníctvo sú kladené tvrdšie nároky, zložitejšia legislatívna úprava, vyššie náklady na software a hlavne vyššie nároky na znalosti toho, kto účtovníctvo spracováva.

4 ZHODNOTENIE A PRÍPADNÉ NÁVRHY

V prvej kapitole sme si charakterizovali účtovníctvo, druhá kapitola bola venovaná daňovej evidencii. V konečnom dôsledku môžeme vyvodit' záver, že obe evidencie spracovania hospodárskych operácií majú svoje výhody a nevýhody. Avšak obe systémy majú jedno spoločné, a to že informujú o podnikateľskej aktivite. Poďme si ale podrobnejšie definovať výhody a nevýhody jednotlivých systémov.

Hlavnou výhodou účtovníctva je, že poskytuje komplexnejší prehľad o výnosoch a nákladoch podnikateľa. V účtovníctve sa používajú účty z účtovej osnovy, na ktoré sa počas roka zaznamenávajú jednotlivé hospodárske operácie. To, že používame účty je pre nás prehľadnejšie. Účtovník aj podnikateľ má lepší prehľad o výnosoch a nákladoch. Ďalšou veľkou výhodou tohto systému je lepšie získanie úveru pre podnikateľa. Je to spôsobené hlavne tým, že výkazy z účtovníctva sú dôveryhodnejšie ako výstupy z DE. Medzi základné nevýhody účtovníctva patrí hlavne jeho administratívna náročnosť, náklady s prevádzkovaním účtovníctva sú vyššie ako s DE. Za nevýhodu môžeme pokladať aj relatívne ťažké určenie základu dane, kde je potrebné upravovanie o položky zvyšujúce a znižujúce základ dane. K ďalším nevýhodám zaradíme to, že účtovník musí tiež pravidelne sledovať zmeny, ktoré sa účtovníctva týkajú, otváranie/uzatváranie účtovných kníh, zostavovanie účtovnej uzávierky, evidencia kurzových rozdielov a pod.

K hlavnému pozitívu DE patrí jeho administratívna náročnosť, ktorá je oproti účtovníctvu ľahšia. DE sa netýkajú pokuty a sankcie za nesprávne vedenie, nie je potrebné sa riadiť účtovnou osnovou ako v účtovníctve, nižšie náklady na prevádzkovanie systému. Avšak DE nemá takú vypovedaciu schopnosť ako účtovníctvo. Nepodáva podnikateľovi také komplexné informácie o výnosoch a nákladoch, väčší problém pri už spomínanom získaní úveru, DE nie je až tak veľmi zviazaná legislatívnou úpravou ako účtovníctvo.

Súčasťou bakalárskej práce je aj praktická časť, ktorá mala formu dotazníkového šetrenia. Cieľom bolo zistiť ekonomickú a administratívnu náročnosť vyššie spomínaných systémov zaznamenávania hospodárskych operácií. Oslovili sme podnikateľov a účtovníkov rôznych firiem. V ôsmich otázkach mali vyjadriť svoj názor na DE a účtovníctvo. Súčasťou piatej otázky bol aj štatistický t-test na zistenie významnosti jednotlivých faktorov pri

rozhodovaní výberu systému pre zaznamenávanie hospodárskych operácií. Pre testovanie dôležitosti jednotlivých faktorov bol použitý t-test, kde boli testované obojstranné hypotézy, že stredná hodnota dôležitosti sa rovná priemeru 1,5.

Účtovníctvo, daňová evidencia, systémy zaznamenávania hospodárskych operácií sú v dnešnej dobe neoddeliteľnou súčasťou akejkoľvek podnikateľskej činnosti. Poskytujú základné informácie o aktivitách podnikateľa. Už prvé počiatky zaznamenávania hospodárskych operácií siahajú hlboko do histórie. Systémy aké poznáme dnes uľahčujú prácu nielen účtovníkom, ale aj podnikateľom. Keď sa pozrieme do neďalekej minulosti, tak účtovné operácie sa vykonávali ručne v učtárňach. Účtovníčky mali veľa práca, bolo potrebné zamestnávať viac zamestnancov ako je tomu teraz. Dnešná doba ponúka inteligentné systémy na výkon tejto činnosti. Osobne si myslíme a sme presvedčení o tom, že doba bude napredovať ďalej a ponúkne ešte veľké prekvapenia v tejto oblasti.

ZÁVER

Naša práca bola venovaná účtovníctvu a daňovej evidencii, ktorej cieľom bolo určiť hlavné rozdiely a pomocou dotazníkového šetrenia určiť náročnosť týchto dvoch systémov zaznamenávania hospodárskych operácií. Prácu sme rozdelili do štyroch častí.

V prvej kapitole sme si osvojili základné poznatky o účtovníctve. Začali sme krátkym náhľadom toho, kam siahajú prvé počiatky zaznamenávania hospodárskych operácií, vymedzili sme si základne ciele, zásady a funkcie účtovníctva. Ďalej sme definovali právne úpravy, ktoré účtovníctvo upravujú, pojmy, ktoré sa účtovníctva týkajú a nezabudli sme ani na úpravu účtovníctva podľa IFRS.

Nasledujúca kapitola bola zameraná na daňovú evidenciu. Začali sme tým čo pojem daňová evidencia znamená, aké knihy sa v nej používajú. Nechýba ani základná charakteristika vedenia daňovej evidencie. V závere druhej kapitoly sme si povedali niečo málo o základe dane a o položkách, ktoré ho upravujú.

Tretia kapitola má prívlastok aj praktická, pretože bola zameraná na administratívnu a ekonomickú náročnosť týchto dvoch systémov. Pomocou dotazníka sme oslovili podnikateľov a účtovníkov, ktorí mali odpovedať na jednoduché otázky a vyjadriť svoj vlastný názor na tieto systémy zaznamenávania hospodárskych operácií. Položených bolo osem otázok, z ktorých sme vyvodili konečný záver. Väčšina respondentov sa zhodla, že účtovníctvo je namáhavejšie, ekonomicky, administratívne ťažšie ako DE.

Posledná kapitola s názvom zhodnotenie a prípadne návrhy nás má informovať o hlavných výhodách a nevýhodách účtovníctva a DE. Štvrtú kapitolu dopĺňa aj náš vlastný názor na tieto dve systémy.

Aj napriek výhodám a nevýhodám oboch systémov máme za to, že výber vhodného systému pre výkon podnikateľskej aktivity závisí hlavne na podnikateľovi samotnom, na druhu vykonávanej podnikateľskej aktivity, ale aj na forme. Podnikateľ musí už na začiatku zvážiť svoje možnosti a vybrať si správne. Ako sme sa aj v dotazníkovom šetrení dozvedeli, zásadná chyba pri výbere zlej evidencie môže stáť podnikateľa nemalé finančné možnosti. S touto odpoveďou súhlasilo osemnásť respondentov.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1] Autorský kolektív. *Meritum Účetnictví podnikatelů*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2015. ISBN 978-80-7478-689-1.
- [2] BARTKOVÁ Lenka. *Daňová evidence*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého Olomouc, 2009. ISBN 9788024423388
- [3] DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2016*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0424-6
- [4] DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2017*. 15. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s, 2018. ISBN 978-80-271-0869-5
- [5] HAKALOVÁ, Jana a Yvetta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence: teorie a praxe*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-239-9
- [6] KOCH, Jiří. *Účetní závěrka podnikatelů za rok 2016*. Český Těšín : PORADCE, s.r.o., 2016. ISBN 978-80-7365-378-1.
- [7] KOVANICOVÁ Dana. *ABECEDA účetních znalostí pro každého*. Praha : Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.
- [8] KRAFTOVÁ Ivana. *Finanční účetnictví s akcentem na IFRS*. 1. vyd., Pardubice: Univerzita Pardubice 2007. ISBN 978-80-7395-000-2.
- [9] MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2017: úplná znění platná k 1.1.2017*. 26. vydání. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271- 0451-2
- [10] PILATOVÁ Jana. a kol. *Daňová evidence Komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 11. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2016. ISBN 978-80-7554-020-1
- [11] PILÁTOVÁ Jana. *Zákon o účetnictví s komentářem: s účinností od 1.1.2016* Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80247-5804-6
- [12] SKÁLOVÁ Jana. a kol. *Podvojný účetnictví*. 23. vyd., Praha: Grada 2011. ISBN 978-80-271-9612-8
- [13] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- [14] Zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A Dotazník

Príloha B Zjednodušená účtová osnova

Príloha C Denník príjmov a výdajov

PRÍLOHA A DOTAZNÍK

Dotazník k bakalárskej práci

Som

- 1) Podnikateľ a) vediem účtovníctvo
b) vediem daňovú evidenciu
- účtovník a) pracujem prevažne daňovú evidenciu
b) pracujem prevažne účtovníctvo
c) pomer spracovania účtovníctva a daňovej evidencie je približne rovnaký
- 2) Aký význam prikladáte výberu systému evidencie pri zahájení podnikateľskej činnosti
- a) Začínajúci podnikateľ bez skúseností by sa mal obrátiť na odborníkov a dať na ich radu
b) Začínajúci podnikateľ si vystačí s daňovou evidenciou
c) Zásadný, nevhodný výber môže stať v budúcnosti nemalé finančné prostriedky
d) Nevidím v systémoch evidencie zásadný rozdiel
e) Nedokážem posúdiť
- 3) Aká je podľa Vášho názoru hlavná prednosť daňovej evidencie:
- a) Menšia časová náročnosť na spracovanie
b) Nižšia náročnosť na znalosti a vedenie administratívy
c) Stanovenie hospodárskeho výsledku
d) Nevidím výrazné výhody oproti účtovníctvu
e) Nedokážem posúdiť
f) Iný názor
- 4) Aká je podľa Vášho názoru hlavná výhoda účtovníctva oproti daňovej evidencie
- a) Umožňuje spoľahlivé zrovnanie s ostatnými firmami
b) Poskytuje spoľahlivé informácie potrebné k riadeniu firmy
c) Nedokážem posúdiť

Iný názor.....

5) Aké faktory Vás ovplyvňujú pri rozhodovaní o voľbe systému zaznamenávania hospodárskych javov v rámci podnikateľskej činnosti. U každého faktoru preškrtnite krížikom úroveň dôležitosti (0 – žiadna, 1 – nízka, 2 – stredná, 3 – vysoká).

	0	1	2	3
a) Možnosť optimalizácie daňového základu	☐	☐	☐	☐
b) Náklady na administratívu	☐	☐	☐	☐
c) Legislatívna úprava	☐	☐	☐	☐
d) Náročnosť zisťovania hospodárskeho výsledku	☐	☐	☐	☐
e) Administratívna náročnosť zaznamenávania hospodárskych operácií	☐	☐	☐	☐
f) Vzťah medzi hospodárskym výsledkom a výkonmi	☐	☐	☐	☐
g) Poskytnutie podrobnej informovanosti o výkonnosti podniku	☐	☐	☐	☐
h) Existencia obmedzenia využívania systému	☐	☐	☐	☐

6) Ako by ste hodnotil/a náročnosť jednotlivých systémov z časového hľadiska pri spracovaní (za predpokladu rovnakého množstva spracovaných hospodárskych operácií)

- a) Evidencia v účtovníctve zaberie oproti daňovej evidencii rozhodne viac času
- b) Spracovanie v daňovej evidencii alebo účtovníctve zaberie približne rovnakú dobu
- c) Neodkážem posúdiť
- d) Iný názor

7) Máte skúsenosti z prechodom medzi jednotlivými evidenciami?

- a) Áno, mám skúsenosť z prechodom z daňovej evidencie na účtovníctvo
- b) Áno, mám skúsenosť z prechodom z účtovníctva na daňovú evidenciu
- c) Nie, nemám skúsenosti z prechodom medzi evidenciami

8) Čo bolo hlavným dôvodom pre zmenu evidencie?

PRÍLOHA B ZJEDNODUŠENÁ ÚČTOVÁ OSNOVA

Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek

- 01 - Dlouhodobý nehmotný majetek
- 02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný
- 03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný
- 04 - Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
- 05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek
- 06 - Dlouhodobý finanční majetek
- 07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku
- 09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku

Účtová třída 1 - Zásoby

- 11 - Materiál
- 12 - Zásoby vlastní činnosti
- 13 - Zboží
- 15 - Poskytnuté zálohy na zásoby
- 19 - Opravné položky k zásobám

Účtová třída 2 - Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky

- 21 - Peněžní prostředky v pokladně
- 22 - Peněžní prostředky na účtech
- 23 - Krátkodobé úvěry
- 24 - Krátkodobé finanční výpomoci
- 25 - Krátkodobý finanční majetek
- 26 - Převody mezi finančními účty
- 29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

- 31 - Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)
- 32 - Závazky (krátkodobé)
- 33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi
- 34 - Zúčtování daní a dotací
- 35 - Pohledávky za společníky
- 36 - Závazky ke společníkům
- 37 - Jiné pohledávky a závazky

38 - Přejídné účty aktiv a pasiv

39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

Účtová třída 4 - Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

41 - Základní kapitál a kapitálové fondy

42 - Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření

43 - Výsledek hospodaření

45 - Rezervy

46 - Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím

47 - Dlouhodobé závazky

48 - Odložený daňový závazek a pohledávka

49 - Individuální podnikatel

Účtová třída 5 - Náklady

50 - Spotřebované nákupy

51 - Služby

52 - Osobní náklady

53 - Daně a poplatky

54 - Jiné provozní náklady

55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti

56 - Finanční náklady

57 - Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti

58 - Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace

59 - Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů

Účtová třída 6 - Výnosy

60 - Tržby za vlastní výkony a zboží

64 - Jiné provozní výnosy

66 - Finanční výnosy

69 – Převodové účty

Účtová třída 7 - Závěrkové a podrozvahové účty

70 - Účty rozvažné

71 - Účet zisků a ztrát

75 až 79 - Podrozvahové účty

Účtové třídy 8 a 9 - Vnitropodnikové účetnictví

řádkové číslo	Prjmy orientující základ daně			Prjmy neorientující základ daně					řádkové číslo	
	Celkem	prodej zboží	prodej výrobků a služeb	Celkem	peněžní vklady	vklady, půjčky	DPH	peněžní dary		
1	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
2										2
3										3
4										4
5										5
6										6
7										7
8										8
9										9
10										10
11										11
12										12
13										13
14										14
15										15
16										16
17										17
18										18
19										19
20										20
21										21
22										22
23										23

Zde odtrhněte, slouží k neúředním záznamům

Poznámky a pomocné výpočty <i>(v příloze podroby přechově)</i>
--